

VLAIO/TETRA HBC.2024.0165

TETRA-PROJECT

DUURZAAM ONDERNEMEN ALS BUSINESSTRANSFORMATOR VOOR KLEINSCHALIGE LOGIES

Draft whitepaper
brainstorm Vlaamse logies

Inhoud

SAMENVATTING	3
INTRODUCTIE	4
INZICHTEN VANUIT DE WERKTAFELS	5
INTERNE ORGANISATIE	5
INFRASTRUCTUUR EN PRODUCTEN	6
LOKALE BETROKKENHEID EN SAMENWERKINGEN	8
DE GAST EN COMMUNICATIE – SENSIBILISERING & NUDGING	8
DE IMPACT VAN DUURZAAMHEIDSLABELS	9
CONCLUSIE	10
TOT SLOT	11
INSPIRATIE	11
DOE MEE!	11
CONTACTINFORMATIE	12
PROJECTINFORMATIE	12
VRAGEN, AANVULLINGEN OF OPMERKINGEN?	12

Samenvatting

In het kader van het TETRA-project; duurzaam ondernemen voor logies organiseerden Hogeschool PXL-vrijtijdseconomie & Thomas More Circular behaviour in december 2024 werktafels met de Vlaamse deelnemende logies.

We streven immers via co-creatie naar de ontwikkeling van een duurzaam businessmodel voor logies in Vlaanderen.

HET DOEL

Tijdens deze werktafels werd er gebrainstormd met het doel om uitdagingen en kansen in kaart te kunnen brengen voor duurzaam ondernemen in de toeristische sector, aldus de Vlaamse, deelnemende logies.

Dit is een korte samenvatting van de resultaten van deze werktafels.

AANPAK

De interne aanpak voor duurzaam ondernemen verschilt sterk. Grotere organisaties hebben een duurzame bedrijfsvisie. Kleinere accommodaties pakken het veeleer intuïtief aan.

WERKING

Voor kleinere logies hebben moeite om duurzaamheid te integreren in hun dagelijkse werking door tijdgebrek en onduidelijkheid. Voor de grotere logies is het moeilijker om personeel structureel te betrekken.

ROL VAN DE OVERHEID

De logies hebben het niet makkelijk om doordacht duurzaam te ondernemen. De overheid kan een duidelijke faciliterende rol vervullen.

INFRASTRUCTUUR

Veel logies hebben moeite met afvalbeheer. Het stimuleren van duurzaam vervoer blijkt moeilijk haalbaar. Technieken voor duurzaam water- en energieverbruik zijn helder en worden toegepast.

CIRCULAIRE ECONOMIE

De initiatieven centeren zich momenteel vooral rond het verminderen van voedselverspilling en de keuze van herbruikbare materialen.

SENSIBILISERING VAN GASTEN

De effectiviteit van communicatiestrategieën staat sterk onder druk. De voordelen van duurzaamheidscertificaten zijn niet tastbaar voor de logies.

Introductie

Het project TETRA duurzaam ondernemen voor logies, kortweg DOL, richt zich op het bevorderen van duurzaam ondernemen binnen de logiesector.

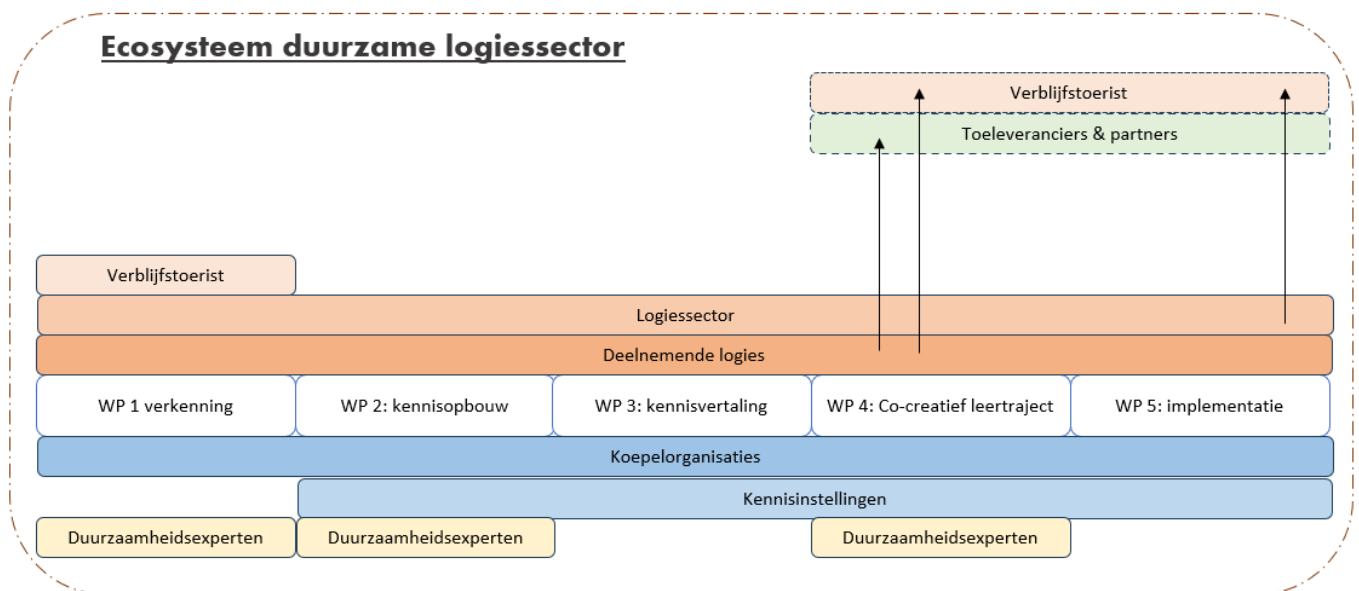
De deelnemers streven samen naar het ontwikkelen van een coherente strategie om kleinschalige logies competitiever en toekomstbestendiger te maken.

Dit mede ter bescherming van de lokale identiteit en de authenticiteit van de regio. De focus in deze lokale samenwerking ligt op het creëren van een ondersteunende omgeving waarin deze logies kunnen floreren en duurzaamheidsinitiatieven kunnen implementeren.

Het pilootproject rond duurzaam ondernemen in de logiesector heeft als doel om logies te ondersteunen zodat we samen een duurzame toekomst kunnen realiseren.

Met de betrokkenheid van momenteel 29 enthousiaste Vlaamse, kleinschalige logiesuitbaters en 22 koepel- en tussenorganisaties met name experts uit de sectoren duurzaamheid en toerisme, wordt er tot september 2026 in co-creatie gebouwd aan een duurzaam business model voor kleinschalige logies in Vlaanderen.

De resultaten worden verzameld in een e-toolkit die verspreid zal worden via de deelnemende logies en -koepelorganisaties om een maximale kennisverspreiding te verzekeren.

Figuur 1: TETRA duurzaam ondernemen voor logies - ecosysteem

Inzichten vanuit de werktafels

INTERNE ORGANISATIE

ALGEMEEN

De aanpak van duurzame strategieën in De Vlaamse logiesector is divers. Kleinere logies hebben geen gestructureerd duurzaamheidsbeleid en voeren eerder ad-hoc duurzame investeringen uit. Grotere organisaties vertonen meer structuur maar de uitvoering varieert: sommigen hebben duurzaamheid geïntegreerd in hun visie of hebben een duurzaamheidsmanager in dienst, terwijl anderen duurzaamheid toch eerder als vanzelfsprekend beschouwen. De motivatie om duurzaam te investeren is vaak ideologisch: vanuit een persoonlijke motivatie en inzicht in de nood om duurzamer met de planeet om te gaan. Daarbij zijn de logiesuitbaters zich bewust zijn van de lange termijn voordelen (zoals o.a. energiebesparing), maar deze voordelen worden doorgaans niet als prioriteit gezien om duurzame initiatieven uit te werken.

GROOTSTE HINDERNISSEN

De (Vlaamse) overheid wordt vaak gezien als een belemmering vanwege vertraging wat betreft innovaties, tegenstrijdigheden in het huidige beleid en weinig transparantie wat betreft subsidies voor duurzame investeringen. Regelgeving is soms tegenstrijdig, wat het voor uitbaters moeilijk maakt om duurzame keuzes door te voeren.

Ook tijdsgebrek vormt een obstakel: kleinere logies met geen of weinig personeel vinden het vaak moeilijk om de nodige informatie te verzamelen over duurzaamheid en twijfelen over de kosten-batenverhouding. Voor grotere accommodaties zit er een uitdaging wat betreft het betrekken van personeel. Het idee leeft dat medewerkers minder betrokken zijn bij de uitwerking van duurzaamheidsinitiatieven.

AANVULLINGEN

Duurzaamheid wordt vaak als respectvolle, toekomstgerichte win-win benadering beschouwd. Al werken heel wat logies eerder intuïtief, zonder een vast stappenplan. Kennis van een deskundige inroepen, wordt vaak als een te grote kostenpost beschouwd.

INFRASTRUCTUUR EN PRODUCTEN

AFVAL

Afvalbeheer blijkt een terugkerend probleem. Veel logies kiezen ervoor om zelf het afval te sorteren omwille van diverse redenen zoals:

- (Internationale) gasten en jongeren tonen vaak minder begrip voor recyclage- initiatieven.
- (Internationale) gasten kennen de regels voor het sorteren van afval niet in België. Dit is heel anders in het buitenland.
- Uitbaters sorteren zelf want ze willen de gasten niet storen met afvalscheiding.

Jeugdverblijven experimenteren soms met centrale vuilbakken op de gangen maar het succes is wisselend. Sommige logies experimenteren met alternatieve afvalverwerking, zoals het doneren van overgebleven voedsel aan lokale voedselbanken of het hergebruiken van groenafval voor dieren

‘Bij de internationale gasten en grote groepen hebben we het meeste last van afval. Ze hebben precies meer het gevoel dat het vakantie is en niet moeten sorteren. Het is ook moeilijk om aan een buitenlandse toerist uit te leggen hoe we in België sorteren. Ik sorteer dan maar zelf achteraf met de hand.’

MOBILITEIT

Hoewel sommige logies duurzame mobiliteit proberen te stimuleren door gasten via de website te informeren over CO2 beperkende vervoersmogelijkheden tot aan het logies en/of het aanmoedigen om met de trein of tram te reizen, wordt dit kans vaak niet benut door de gasten. Mogelijke reden zijn de moeilijkheden omwille van de grootte van de groep (vnl. bij jeugdverblijven), de uitdagingen wat betreft bagage en/of de beperkingen van het openbaar vervoer tot aan het verblijf.

Er zijn ook voorbeelden van laadpalen en fietsverhuur, maar de invloed van logies op de mobiliteit van hun gasten blijft beperkt.

Logies experimenteren momenteel beperkt met samenwerking met andere partners om de uitdagingen van mobiliteit aan te pakken. Bv. Fiets/laadpaal delen, samenwerking met stad/gemeente zoals een tegemoetkoming of samenwerking voor duurzame mobiliteitskeuzes,...

WATER

De meeste logies hebben al waterbesparende maatregelen, zoals douchekoppen en kranen. Maar er wordt vaak aangegeven dat deze niet veel effect hebben. Gasten zouden langer onder de douche blijven staan.

Sommige logies overwegen of gebruiken al regenwater maar de huidige regelgeving maakt dit moeilijk omwille van juridische beperkingen. Er zijn experimenten met geavanceerde technologieën, zoals NASA-douchekoppen en systemen voor hergebruik van water.

Er heerst bezorgdheid dat gasten niet willen beknibbelen op comfort, bijvoorbeeld met waterbesparing.

BOUWEN

Regelgeving vormt vaak een belemmering, vooral voor logies in erfgoedpanden of stadscentra. Uitbaters zijn bewust bezig met duurzaamheid tijdens renovaties, door bijvoorbeeld te kiezen voor duurzame materialen en betere isolatie. Er is echter ook een negatieve perceptie rondom de kostprijs en effectiviteit van externe experts, die vaak als duur en inconsequent worden gezien.

ECOLOGISCH TERREINBEHEER

Duurzaam terreinbeheer varieert sterk, met enkele logies die actief inzetten op het vermijden van pesticiden, het gebruik van regenwater, en het opzetten van bijenkasten.

Het niveau van betrokkenheid verschilt sterk per type logies en locatie.

ENERGIEBESPARING

Alle logies hebben al energiebesparende maatregelen getroffen zoals zonnepanelen, domotica en/of spaarlampen. Toch zijn er uitdagingen zoals verwarmingseisen en het gebrek aan controle over het energieverbruik door gasten. Er is behoefte aan effectievere sensibilisatie en gastvriendelijke communicatiestrategieën omtrent energiebesparing.

‘Nadat we zonnepanelen geïnstalleerd hebben, merken we dat de gasten veel vaker de lichten aanlaten. Nu moeten we bewegingssensors installeren.’

CIRCULARITEIT

Circulariteit wordt vandaag vooral vertaald bij de logies in het thema: voedselvoorziening. Uitbaters ervaren moeite om met lokale producenten samen te werken vanwege prijs- en kwaliteitsverschillen met de grote leveranciers. Er zijn wel initiatieven om verpakkingen te verminderen of herbruikbare materialen te gebruiken. De uitdaging bestaat in het bewaken van de hygiëne en de perceptie van de kwaliteit van deze alternatieven. Dat wordt vaak als problematisch ervaren. Denk bijvoorbeeld aan kleine, aparte botervlootjes ipv 1 grote boterblok.

Lokale en tweedehands producten vinden sporadisch hun weg naar kleinere logies.

LOKALE BETROKKENHEID EN SAMENWERKINGEN

Er zijn mooie voorbeelden van samenwerkingen tussen lokale partners zoals ecologische boerderijen, natuurgidsen en bakkers. Deze samenwerking wordt vaak als waardevol ervaren. Structurele steun van de overheid zou deze samenwerkingen kunnen bespoedigen. Sommige logies bieden hun gasten een lijst met lokale, ecologische activiteiten waarbij vooral jeugdvakantie-verblijven duurzaamheid en educatie als kernonderdeel aanbieden. De verhoogde aandacht bij jeugdvakantie-verblijven is deels gelinkt aan de educatieve verplichtingen van lagere – en secundaire scholen voor het thema ecologie en duurzaamheid.

DE GAST EN COMMUNICATIE – SENSIBILISERING & NUDGING

De vraag naar eenvoudige en duidelijke richtlijnen hoe logiesuitbaters gasten zo eenvoudig mogelijk kunnen informeren, sensibiliseren en aanzetten tot duurzaam/ecologisch handelen blijft groot.

Men wil de gast ontzorgen en comfort aanbieden. Dat strookt niet met de perceptie die logies (en gasten) hebben over duurzaamheid. Gasten vragen doorgaans niet om duurzame initiatieven. De perceptie leeft dat gasten hier niet mee bezig zijn. Dat zet logies ertoe aan om duurzame maatregelen discreet aan te bieden. Logies willen niet dwingend overkomen.

Daarbij bestaat het gevoel dat jongeren minder geïnteresseerd zijn in duurzaamheid dan men zou verwachten.

Sensibilisatie gebeurt vaak via infoborden of persoonlijk contact maar de effectiviteit van deze strategieën is wisselend. Deels ook vanwege de enige terughoudendheid om duurzaamheid als uithangbord te gebruiken.

‘Het is zo dat we de gasten niet willen belasten. Als ze op zoek gaan in het logies, gaan ze de duurzame insteek zelf ontdekken. Je kan naar het composttoilet gaan, maar je moet dat niet. Er zijn ook gewone toiletten. Maar we prikkelen de bezoekers zo wel.’

DE IMPACT VAN DUURZAAMHEIDSLABELS

Het Green Key-label werd door enkele logies behaald. Andere labels worden niet genoemd. De meeste logies vermelden echter dat het hun inziens onduidelijk is welke weinig economische voordelen, zoals het aantrekken van meer gasten, dit heeft. De procedure voor het behalen van het label wordt vaak als complex en tijdrovend ervaren met veel administratieve lasten.

Men heeft de indruk dat certificaten niet altijd de juiste weerspiegeling zijn van de daadwerkelijke duurzaamheidsprestaties van een logies.

Hoewel de initiatieven voor duurzaamheid breed gedragen worden, zijn er zorgen over de kosten. Duurzaamheidsmaatregelen worden vaak doorberekend aan klanten, wat niet altijd positief wordt ontvangen. Er is een breed gevoel van bereidheid om te verduurzamen maar tegelijkertijd is er veel scepsis over de effectiviteit van externe adviezen, labels en overheidsmaatregelen. Veel uitbaters vertrouwen meer op de ervaringen van peers en andere ondernemers in de sector.

Conclusie

De Vlaamse deelnemende logies in het project duurzaam ondernemen zetten verdere stappen in de richting van duurzaam ondernemen. Om dat te bereiken, dienen er barrières overwonnen te worden.

Denk daarbij aan:

- ondersteuning vanuit de overheid
- uitdagingen wat betreft de kosten
- inzicht in denkpatronen & perceptie
- noodzaak tot het sensibiliseren van verblijfsgasten.

De deelnemende accommodaties leveren allen reeds duurzame inspanningen in de praktijk. Uit de resultaten van deze brainstorm blijkt dat er nog ruimte is voor een gestructureerde aanpak en een coherente strategie tot duurzaam ondernemen.

We merken op dat er verbetering mogelijk is wat betreft: samenwerking met lokale leveranciers, gemeenschappen en aanbieders van toeristische activiteiten. Het informeren van zowel partners als gasten over de waarde van duurzaamheid. Het zoeken naar praktische, kosteneffectieve oplossingen. Deze onderdelen zijn cruciaal zijn om verandering op de lange termijn te stimuleren.

Tot slot

INSPIRATIE

Hebben deze inzichten u geïnspireerd en gaat u graag concreet aan de slag?

Wij verzamelden alvast een lijst met praktische tips en adressen op basis van onze deelnemende logies en de duurzaamheids- en toerisme experts die aan dit project meewerken.

Wij delen het graag op aanvraag met u.

DOE MEE!

Wil u graag een stapje verder & net zoals onze deelnemende logies duurzamer ondernemen?

Tot 31/03/2025 kan u als Vlaamse, kleinschalige logiesuitbater nog instappen.
Wij vertellen u er graag meer over in een vrijblijvend kennismakend gesprek.

*Stuur ons [een mail](#)
of contacteer ons op een manier naar keuze via de contactinformatie.*

Contactinformatie

PROJECTINFORMATIE

[Research Portal – duurzaam ondernemen als businesstransformator voor logies](#)

VRAGEN, AANVULLINGEN OF OPMERKINGEN?

Stuur ze door naar de contactpersoon voor TETRA-Duurzaam ondernemen voor logies:

Nele Bylois
Onderzoeker vrijetijdseconomie
Expertisecentrum Media & Tourism

T +32 11 77 5494
M +32 491 61 05 67
E Nele.Bylois@PXL.BE

Hogeschool PXL • Elfde-Liniestraat 24 (A) • 3500 Hasselt
www.pxl.be